

BRIEFGEHEIM

Een auteur schrijft een brief aan een collega, een personage of een boek.

Tom Lanoye

is romancier, toneel-auteur, dichter en polemist en woont afwisselend in Antwerpen en Kaapstad. Zijn jongste boek, 'Revue Lanoye', bundelt polemieken die hij voor onder meer De Standaard schreef. Hij richt zich tot journalist Chris De Stoop, schrijver van 'Dit is mijn hof' over de teloorgang van de landbouw in zijn streek, de polders bij Antwerpen. Voor dat boek kreeg De Stoop deze week de eerste prijs van Confituur, de groep van onafhankelijke boekhandels. Lanoye sprak bij die gelegenheid deze tekst uit.

KAAPSTAD, januari '16
Beste Chris,

Nu pas, na een zwaar najaar en een eigen deadline, heb ik aan de voet van de Tafelberg je magistrale boek kunnen lezen. Duizenden kilometers van onze gemeenschappelijke geboortestreek vandaan. Die afstand leek haar dichterbij te brengen. Ik zweer je dat ik de herfstige poldergrond uit onze jeugd kon ruiken, terwijl ik – sporadisch opkijkend – toch weer die Tafelberg zag staan zinderen in de Kaapse hoogzomerzon. Om een tekst te doen leven is niet enkel de verbeelding van een schrijver van doen. Ook een lezer moet zijn verbeelding in stelling brengen, in dat zalig en grootschalig complot dat wij literatuur noemen.

Voor de lezer die ik ben betekende jouw epos een overrompelende ervaring. Niet alleen de inhoud op zich, ook de parallellen tussen onze levens grepen me aan.

Het landbouwerambacht van jouw ouders, dat wegwijnt en verdrukt wordt, net zoals de kleine middenstand waartoe mijn ouders behoorden, met hun bescheiden slagerswinkel. Voorts dat bizarre Waasland van ons, dat Sint-Niklaas met zijn te grote markt, en onze gedeelde school, het Sint-Jozef-Klein-Seminarie. Ik zie ons nóg zitten, in de les bij Anton van Wilderode. Jij schreef toen al gedichten en Godfried Bomans-pastiches. Ik was geïntimideerd door jouw talent, zelfs ietwat jaloers. Door jou ging ik nog meer lezen en ook zelf oefenen in schrijven.

Ook het verlies van een geliefde broer delen we, en een moeder die monter dominant was. En laat tot slot mijn geweldige vader de laatste jaren van zijn leven gesleten hebben in hetzelfde rusthuis waarvoor ook je moeder koos: het Hof. Ook daarom heet jou zoals het heet.

Mijn vader en ik wandelden vaak naar de overkant van de straat, naar de stadsschouwburg waar zijn

Josée zo vaak op de planken heeft geschitterd, en waar jij straks een van de allermooiste literaire prijzen zult mogen ontvangen. Die van de onafhankelijke boekhandel. God weet dat Vlaanderen er te weinig kent en dat we ze met alle middelen moeten steunen.

Ook los van de doublures in onze levens was de lectuur van je boek aangrijpend. Wat een superbe, bitterzoete lof- en klaagzang! Over eeuwenoude polders, de boerenstiel, ons vlakke land met zijn knotwilgen, zijn canadapopulieren, zijn modderige dreven, zijn bakstenen erven. En over de onmacht en de vloek die zich aandienen als vooruitgang en moderniteit. Ik wil snel weer een dagje gaan toeren in dat Waasland van ons. Met andere ogen nu, en met geregeld een resem vloeken op de lippen, dankzij jou.

Niet alleen het Waasland zie ik nu anders. In sommige van de armste provincies in Zuid-Afrika heerst de grootste droogte in dertig jaar. Behalve met de bodem is de boerenstiel hier iconisch verbonden met de geschiedenis van de Afrikaners, die zich al eeuwen 'de Boeren' noemen. Zij zien zich vandaag de dag op alle vlakken bedreigd, politiek zowel als demografisch. Ook hun taal, het prachtige Afrikaans, staat weer onder druk. En daar komen de gruwelijke 'plaasmoorden' bovenop – moorddadige overvallen op afgelegen farms.

Kort geleden meldde de krant *Die Burger* de zelfdoeding van een jonge, beloftevolle boer. Op de wazige portretfoto van jaren her zag hij er nog zelfverzekerd, krachtig en knap uit. Dat was vóór de realiteit van alledag aan haar sloopwerk begon. Te grote schulden, te grote concurrentie van de agro-industrie, te kleine oogst door de droogte, 'geen vrouw' vanwege de stijgende onpopulariteit van zijn harde stiel... Hij koos een hartverscheurend einde, net als je broer.

Zulke boerentragedies voltrekken zich wereldwijd. Ik besef dat nu pas, dankzij jouw prachtboek. Dank daarvoor. Blijf me inspireren en tot beter schrijven drijven, en tot gauw,